СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРҐАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. — OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIV. Ч. 40. Джерзі Сити, Н. Дж., вівторок, 18-го лютого 1936. — VOL. XLIV. No. 40. Jersey City, N. J., Tuesday, February 18, 1936. THREE CENTS

РУЗВЕЛТ СКЛИКУЄ ВСЕ-АМЕРИКАНСЬКУ МИРОВУ КОНФЕРЕНЦІЮ

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт вислав до начальників 21 держав так званої латинської Америки запросини на мирову конференцію в ціли сконсолідування мира на західній півкулі.

Конференція має відбутося в Буенос Айресі, столиці Арґентини. Про те, що вона відбудеться, нема сумніву, бо американський уряд має вже прихильні відповіди від 20 американських республик.

Між головними точками, що будуть поставлені на конференції, є поставлення війни поза межі закона. Плянується тут щось у роді „західньої ліґи націй".

СЕНАТ УХВАЛЮЄ ЗАКОН ПРО ДОПОМОГУ ФАРМЕРАМ.

ВАШИНҐТОН. — Сенат ухвалив 56 голосами проти 20 закон про допомогу фармерам, що має заступити ухвалений попереднім конґресом закон про ту саму справу, котрий найвищий суд Злучених Держав признав недавно неконституційним.

З законом получений видаток у сумі 500 міліонів долярів на рік.

Як показалося при голосуванню, східні й новоанглійські стейти є проти цього закона.

КОНҐРЕСМЕН ПОБИТИЙ ПОЛІЦІЄЮ НА ДЕМОНСТРАЦІЇ БЕЗРОБІТНИХ.

НЮ ЙОРК. — Безробітні пробували в суботу відбути вулицями міста демонстрацію, щоби звернути увагу на свої потреби. Поліція не дала дозволу, бо мовляв улиці вкриті снігом і демонстрація затамувала би рух. Безробітні вперлися демонструвати походом без поліційного дозволу. До походу вступилося великі маси людей, число котрих газети обчисляють ріжно від 15,000 до 25.000 осіб. Поліція кинулася розганяти демонстрацію силою.

У бійці між демонстрантами й поліцаями побито кільканайцять осіб, між іншими конґресмена Віта Маркантонія. Арештовано конґресмена й 12 інших осіб та відставлено на поліцію. Тут їх зараз випущено на волю, щоб, мовляв, не дати їм нагоди стати мучениками дешевим способом.

Конґресмен Маркантоніо, що вийшов з бійки з окровавленим носом, винує за побої міський уряд.

НЕЩАСНА ПРИГОДА ОЛ. КОШИЦЯ.

НЮ ЙОРК. — Олександер Кошиць, відомий маєстро, упав жертвою нещасливого випадку. На пробі злучених хорів у Джерзі Сисі, що підготовляють концерт у честь митрополита Андрія гр. Шептицького, що має відбутися в „Декорейшен Дей" у Карнеґі Гол у Ню Йорку, впав йому на ногу фортепян та потовк ногу так тяжко, що маєстро мусів піти до шпиталя лікуватися. Заряд шпиталя св. Луки в Ню Йорку каже, що лікування поступає добре та що О. Кошиць відай вийде з шпиталю за десять днів.

ДОРОЖНЕЧА ПІДРИВАЄ ДОПОМОГОВУ АКЦІЮ.

НЮ ЙОРК. — „Союз для поправи долі бідних" відкликується до громадянства за збільшення своєї жертвенности, бо, мовляв, подорожіння життєвих продуктів на 6% від минулого вересня підриває заходи допомогових орґанізацій.

РЕФОРМУЮТЬ РОБІТНИЧІ ЗАКОНИ... В МЕКСИКУ.

МЕКСИКО.—Президент Ласаро Карденас скликав спеціяльну сесію мексиканського конґресу для вирішення зміни робітничого закона.

Уряд припонує ухвалення закона, на основі котрого робітники мали би діставати заплату за 7 днів, працюючи 6.

КАТОЛИЦЬКА ОРҐАНІЗАЦІЯ ЗА ОБМЕЖЕННЯ ДИТЯЧОЇ ПРАЦІ В ФАБРИКАХ.

НЮ ЙОРК. — Відомий адвокат Френк П. Волш зорганізував католицький комітет для ратифікації поправки конституції про заборону дитячої праці в фабриках.

Цей комітет має на цілі переконувати католиків, що їм нічого боятися від цеї поправки. Проти заходів Волша, ще заки комітет зорганізовано, виступили деякі католицькі газети.

БОРОТЬБА ПРОТИ РАКА.

НЮ ЙОРК. — Інститут Крокера для розсліду рака подає звіт з поступу боротьби проти цеї небезпечної недуги.

Звіт займається передовсім розслідом ріжних ліків, що нібито мають помагати на цю недугу. Два широко розголошені ліки показалися безуспішними. Над іншими розсліди ще ведуться.

Звіт показує, що досліди дали замітні вислiди щодо розсліджування причин занедужання. Передовсім стверджено, що причин недуги нема так багато, як здавалося давніше. Досліди вказують на те, що люди видно підпадають недузі через ідентичні прикмети.

ПОДВИЙНЕ ВБИВСТВО НЕВІДОМОЇ.

У кухонці в домі під ч. 1,137 при Брод Стріт у Нюарку, Ню Джерзі, знайдено тіла коло 25-літньої жінки та коло 7-літнього хлопця. Жінка лежала на долівці, обнявши рукою хлопця. На її лиці видно було сліди сліз. З газової печі виходив газ. Хазяйка дому заявила, що жінка заїхала під дім вечором та казала собі показати вільну кімнату. Вона заплатила комірне за тиждень, бо мовляв, її мешкання відновляють і тому їй треба окремого мешкання на цей час. На другий день вечором хазяйка почула на коридорі сильний смрід світляного газу. Вона прослідила, що газ походить з кімнати, яку вона винаняла невідомій жінці. Візвала поліцію й ця вломилася в кімнату.

ТРИ ЛЕЩЕТАРІ ПРОПАЛИ НА ЧОРНОГОРІ.

Три студенти варшавської політехніки, Броховський, Ольшевський і Пйонтковський, приїхали на латинське Різдво до Ворохти і другого дня свят вибралися із захисту на Заросляку під Говерлею на лещетарську прогульку. Коли на ніч не вернулися до захисту, на другий день вибралася за ними ратункова експедиція взявши собі до помочі вівчарські пси. Одначе не відшукали лещетарів. Ствердили тільки, що слідди лещет вели в сторону Чехословаччини. Тому повідомлено про все чехословацьку владу.

КАРИ НА ТАЙНИХ ГОРАЛЬНИКІВ.

В Коломиї відбувся процес проти селян з Підвисокого за нелеґальну фабрикацію горівки. На весну м. р. вони роздобули апарат до гонення спірту і виробили кільканайцять літрів самогону, яким поділилися. Тому, що обвинувачені признализся до вини, засуджено: Василя Вакарука, Василя Бигара, Романа Григорчука, Федора Гнатчука, Дмитра й Івана Сливчуків та Михайла Грищуків на кару арешту по 6 місяців і гривни по 200 зл., а Василя Вакарука на один місяць арешту та гривну 200 зл.

ТРАҐІЧНЕ ЩЕПЛЕННЯ ДІТЕЙ.

Лікарська опіка над шкільною дітворою в громаді Малий Плоцк, пов. Ломжа, перевела охоронне щеплення проти шкарлятини. Після щеплення значне число дітей занедужало. 18 дітей привезли до повітового шпиталю, де трое з них умерло. Влада веде доходження, щоб устійнити хто завинив: лікар, який переводив щеплення, чи невідповідна сировиця.

ВИСЛІДИ ЛЮСТРАЦІЇ СОВЄТСЬКОЇ ШКОЛИ.

Як подає КАП, у Тамбові представники комсомолу перевели люстрацію школи, до якої ходять діти у віці 10—15 літ. Підчас особистої ревізії стверджено, що 45 проц. дітей носять сховані хрестики на шиях. На питання діти пояснили, що хрестики дістали від своїх батьків. Вислід ревізії був такий, що усунено управителя школи та низку вчителів і заступлено їх особами, „гідними довіря".

НЕПОШАНІВОК УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В СОВЄТЩИНІ.

Виразним доказом того, як не шанують нашої мови в СССР, можуть послужити офіційні видання Москви, призначені для закордону. Так, наприклад, найновіший каталог „Періодіка СССР 1936", виданий Міжнародньою Книгою в Москві російською, французькою, англійською і німецькою мовою, передав назви українських часописів до непізнання перекрученими на російський штиб. Українське „і" всюди передано як „и"; в Москві не знашли літер „ї" та „ґ", тому в катальозі знаходимо такі шедеври, як „Вісник Харківського міськради", „Збірник наказив НКО", „Патробитник Украини" і т. п.

Транскрипція нібито „українських" назв латинкою на рівні же височині. І оце такий катальог має в Европі репрезентувати висоту совєтської культури і рівноправність мов „щасливих народів совєтського Союзу"!

ЗИМА, ЧИ ВЕСНА?

До львівського „Нового Часу" пишуть з Гусятинщини: Такої теплої зими, як цього року, найстарші люди не памятають. На полях, на яких в інших роках лежав грубою верствою сніг, цього року можна побачити орачів, що орють на т. зв. „зяблю", а навіть один господар з Васильковець відважився на пробу засіяти пів кірця жита. В деяких, заслонених від вітру й повернених до сонця садках, прозябають корчі бозу. Ще трохи й зазеленіють.

НЕ СТРАШТЕ ДІТЕЙ!

Цими днями в Полоцьку йшла вулицею одна мати з 5-літнім синком. Синок був немчемний. І, як звичайно в таких випадках, мати пострашила його, мовляв — поліцай забере до арешту, якщо дальше буде вередувати. Дитина оглянулась і побачила дійсно поліцая. Цим так перелякалася, що дістала серцеву атаку і зімліла. Візвано лікаря і ледви привів дитину до свідомости.

ВКРАЛИ 2,600 ДОЛЯРІВ.

На залізничому двірці в Тернополі арештовано 27-літнього Максиміліяна Зентка з Поздання і 22-літнього Павла Голішевського з Городка Яґайлонського, при яких знайдено 1,530 долярів готівкою. Приведені до слідчого відділу, призналися, що гроші походять із грабунку в одній місцевости теребовельського повіту. Мали ще спільника, шофера Чарнецького, але він на вид поліції втік. Дальші доходження виказали, що всі три напали 21. грудня м. р. на Хану Ґрезінґер у Мшанці, пов. Теребовля, і забрали їй 2,600 амер. долярів. У звязку з тим арештовано Йосифа Миськова та його жінку із Мшанця, у яких знайдено частину заграблених грошей.

ПРИМУСОВА ПРАЦЯ ДЛЯ НІМЕЦЬКИХ ЖІНОК.

З німецьких урядових кол заповіджено що в 1936 р. буде введений в життя примус праці для німецьких жінок. Дотеперішні добровільні кадри праці для жінок будуть перемінені на обовязкові, подібно як для мужчин.

ЯК ЖИВЕТЬСЯ НА СОВЄТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Один український емігрант на Закарпаттю дістав від свого брата з совєтської України лист, щоб йому заслати черевики або чоботи, бо не має в чім ходити на роботу, ані не може їх купити. Брат купив у „Баті" черевики і панчохи за 62 Кч. — і заслав. За посилку й за мито заплатив 70 Кч., і запевнено його що брат дістане той дарунок без ніякої доплати.

Тепер у листі брат щиро дякує за дарунок, але за чоботи жадали від нього 700 карбованців оплати, то є кільканацять тисяч чеських корон. Брат очевидно пакунка не викупив. — Так живеться нашим братам на своїй рідній землі, у „вільній незалежній совєтській" державі...

ШЕСТИЙ ДЕНЬ ГОЛОДІВКИ.

Вже 6-тий день тревае голодовий страйк зецерів у „Кресовій Друкарні" у Львові. Страйкують 24 зецери. Шестого дня зімліла накладачка Ст. Карасінська. Поготівля відвезло її до лічниці. Голодуючі зецери страйкують на знак протесту проти невиплачування їм залеглих платень бувшим примусовим зарядом.

АДВОКАТАМ ЗАБОРОНЕНО ЗАЙМАТИСЯ ТОРГОВЛЕЮ І ПРОМИСЛОМ.

Головна Адвокатська Рада в Польщі ухвалила заборонити адвокатам лучити з професією адвоката працю в торговлі і промислі. Адвокат не може займати становища члена управи установи торговельного характеру, хочби не виконував прислугуючого йому на основі вписy в торговельному реєстрі права підпису. Резиґнація з мандату члена виконного комітету установи не може бути визнана за вистарчальну.

НАЙМОЛОДШИЙ ВИБОРЕЦЬ.

Не було досі випадку, щоб до виборчої урни станув маленький хлопчик. Та ось такий випадок трапився підчас останніх виборів в Англії. Виборча комісія на передмістю Лондону, Батлерса, чимало здивувалася, коли до урни підійшов 7-літній хлопчик і зажадав виборчої картки. Розсміяні члени комісії відразу споважнили, коли після справдження виборчої листи показалося, що цей хлопчик дійсно фіґурує в списі виборців. А що на основі англійського права кожний, чиє імя хочби хибно поміщено в списі виборців, може голосувати, не осталося комісії нічого іншого, як погодитися з фактом. Тільки невідомо, на кого віддав голос 7-літній виборець. Батько хлопчика, що хибно подав імя сина, дістав „у нагороду" гривну у висоті 3 фунтів стерлінгів.

ПІДКОВУЮТЬ КОНЕЙ БЕЗ ЦВЯХІВ.

На виставі в Липську один німецький винахідник задемонстрував свій спосіб підковування коней при помочі підкови з клямрами. Цвяхи зайві і це є великою догідністю, бо дає повну безпеку при підковуванні. Поробленi проби в приві старшин кавалерії виказали, що винахід відповідає своєму завданню. Почдамська уїжджальня завела вже це нове підковування коней.

ОСТЕРІГАЄ ПЕРЕД ГРІЗНОЮ УКРАЇНСЬКОЮ ЕПІДЕМІЄЮ: ВИЖИДАННЯМ

ЛЬВІВ. — У львівських „Українських Вістях" читаємо про осторогу нашого громадянства перед дуже грізною епідемією вижидання. Пишеться там, що велика частина української інтеліґенції зависла у вижиданні. Чогож ждуть:

„Приходу нового Месії, війни? Кінця кризи? Зовсім ні. Вижидають „реалізації угоди". Як та реалізація має виглядати, що вона має з собою принести, ніхто точно собі цього не уявляє. Кожному вона ввижається так, як він того хотів би. Отже: кандидат на учителя живе надією, що ось-ось надійде завізвання-зголоситись до служби. Зредукований суддя кожного дня виглядає поштаря, чи цей не несе йому номінаційного декрету. Вічний студент, що на клинок зависів студії, надіється, що сповниться його остання мрія: його покличуть на заступника писаря в ґміні. Адвокат надіється захопити при тій оказії якусь синдикатуру, а священик тішиться, що може не так нагально тиснутимуть його за податки".

А ті, що вижидають, бояться анґажуватись в якусь народну роботу. Часопис взиває всіх думаючих, що не є заражені „паралїжом вижидання", щоб допомагали приспішити кінець цій грізній епідемії. Це значить, що треба, щоб громадянство забуло за ті блага, які малиб на нього спасти з польського урядового стола, а взялося далі розбудовувати наше життя о власних силах.

СВЯТА 22-ГО СІЧНЯ.

ЛЬВІВ. — Відрадною вісткою стає те, що Свято 22-го Січня набирає щораз більшої популярности. Цього року святковано його по всіх більших містах Галичини. Святковано його теж і по всіх важніших центрах української імміґрації в Европі.

МИНУЛЕ НАШЕ СВІТЛЕ, А МАЙБУТНЄ ЯСНЕ.

ПРАГА (Чехословаччина). — На Святі 22-го Січня велика саля Геольоґічного Інституту була заповнена українцями з усіх наших земель та ріжних партійних переконань. Проф. М. Славинський у своїй промові зазначив, що як магнітна вказівка все звернена одним кінцем на північ, а другим на південь, так і людська душа у святочні дні звернена в минуле й майбутнє. Минуле наше світле, а майбутнє ясне. Одно і друге невгасаючою зіркою світить нам над серцем України, над Києвом. Сучасне-ж наше, хоч може воно і виглядає занадто дрібничкове, вяже минуле з майбутнім і є повне жертвенности того „невідомого українця", який складає щоденну жертву на вівтар батьківщини незалежно від того, де він перебуває: на рідній землі чи на еміґрації. А жертвенність ця є запорукою скорої реалізації назавше Великих Ідей 22-го Січня.

ВЕЛИКА ІТАЛІЙСЬКА ПОБІДА.

РИМ.—Військові звіти подають, що на етіопській землі прийшло до великої битви, в якій взяло участь яких 150,000 жовнірів. Нараховують 5,000 вбитих етіопців, а 15,000 ранених. З італійського боку згинуло коло 500 жовнірів, а ранених є яких 1,000. Та битва ввійде в історію як „бій під Ендертою". Італійське головне командування подає, що етіопці билися з надзвичайним завзяттям, так, що треба скинути капелюх перед їх хоробрістю і посвятою. Битва ця не принесла ще рішаючого звороту, бо зачали падати дощі й перервали дальші операції. Надіються, що в найближчому часі прийде ще до другої подібної битви.

КАЖУТЬ МОНГОЛАМ ЗАБИРАТИСЯ З МАНЧУКО.

ТОКІО. — Уряд Манчуко запротестував перед урядом народної републики Зовнішньої Монголії в справі наступу монгольських військ на землю Манчуко й зажадав, щоб ті війська негайно ту територію опустити. Інакше — буде війна.

ТРОПІЧНА ПРОПАСНИЦЯ В СИБІРІ.

МОСКВА (Росія). — Учені розглядають цікаве явище. Знайшли на Сибірі в околицях де є майже вічні леди, яйця москітів, які можна подибати тільки в краях з горячим підсонням. Яйця ті лежали замерзлі тисячами літ. А коли тепер взяті їх в теплиші місця, з них родяться москіти, що розносять пропасницю. Потім пізнали, звідки береться тропічна пропасниця над Амуром.

КИНЖАЛ В СЕРЦЕ НІМЕЧЧИНИ.

БЕРЛІН. — Німецька дипльоматія заклопотана. Вона добачує в совєтсько-французькім пакті й в зближенню Англії до Франції атаку, звернену проти Німеччини, або як кажуть Німці — кинжал, спрямований просто в серце Німеччини.

ЛІВІ ВІДГРОЖУЮТЬСЯ МОНАРХІСТАМ.

ПАРИЖ. — Понад 100,000 лівих ріжних напрямків протестувало на вулицях проти монархістів за те, що побили соціялістичного лідера Блюма. В поході було видно червоні прапори та чути було спів „Інтернаціоналу", який домінував над французьким національним гимном — Марсилєзою.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jeresy City, N. J. on March 30, 1911 under the act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗА ДАХ НАД ГОЛОВОЮ

З Вашинґтону йдуть вісти за вістями про величезні пляни федерального уряду щодо вирішення мешкального питання, що як відомо, є одною з найважніших справ людського життя.

На жаль, вістки з Вашинґтону неодноцілі й незгідні. Нині зявляється одна вістка, завтра інша, зовсім інакша. Пляни уряду раз представляють сяк, другий раз так. Одного дня говориться, що президент виробив якийсь плян, а на другий день подають, що президент Рузвелт виразно цю вістку заперечив.

Скільки разів таке діється, стільки разів можна майже все побачити, що причиною таких суперечностей у ґазетних вістках є брак одноцілої політики в уряді. Суперечні вістки з Вашинґтону в мешкальній справі доказують, що федеральний уряд не рішився на одну політику, на одну лінію поступовання, але вагається між двома або більше напрямками.

Між чим вагається уряд? У справі усунення з великих американських міст так званих „сломз”, тих тісних, брудних, нездорових людських муравлищ двох політик нема. Зріштою — це не є найважніша справа в мешкальній програмі, бо можна усунути всі „сломз”, а ще населення Америки буде терпіти від недостачі добрих мешкань. Щоб мешкання назвати добрим, воно мусить бути не тільки здорове і безпечне, але й приступне ціною. Адже самий уряд обчислив, що в 1933-тім році в 64 найбільших містах Америки коло дві третини населення не могли платити більше як $6.25 за одну кімнату. Знайти для тих людей досить здорових і безпечних мешкань не буде можна, як довго Америка не розбудується краще.

Хто має тепер повести розбудову нових мешкань? Тут власне розходяться дороги ріжних політиків. Досі Америка сповняла цю роботу приватним бизнесом. Доми будували приватні бизнесмени. Їх мотивом були приватні зиски. Приватний бизнес будував їх так, що тих домів замало, що вони були часто негіґієнічні і небезпечні. До того вони задорогі, через що приватні власники дрібних домів тратять їх при найближчій депресії. Тому серед Американців проявляється думка, що будовою домів мається заняти попри приватний бизнес і уряд, як це вже довший час робиться наприклад в Анґлії (а в залізничій справі в довоєнній Німеччині).

Та цього пляну не можуть приняти крайні прихильники капіталістичної системи. Вони, подібно як московські комуністи, думають, що в одній суспільности можна робити бизнес тільки одним способом: або комуністичним або капіталістичним. Вони бояться, що як уряд почне будувати з успіхом доми, то це зробить пролом у капіталістичній системі. Через цю боротьбу між цими двома думками: крайно капіталістичною та поміркованою, мішано-капіталістичною федеральний уряд у Вашинґтоні вічно хитається і нічого путнього не робить для вирішення одного з найважніших життєвих питань.

Е. Онацький (Рим).

НАПОЛЄОН І УКРАЇНА

Момент найбільшого зацікавлення українською справою припадає на роки 1807—1808, коли французький уряд мусів у той чи інший спосіб розвязати польську проблему, і потім у 1811—13 році, в безпосередньому звязку з французько-російською війною.

Отже цікаво відмітити, що коли, своїм звичаєм, поляки поставили 30 січня 1807 року вимогу „історичної Польщі” до Дніпра і Чорного моря, уряд імператора дав відмовну відповідь. А 7 грудня тогож року „Публіцист”, офіційний орґан французького уряду, помістив таку нотатку: „З Польщею межує давня козацька країна, Україна, одна з найбільш плодючих земель у світі, що своїми богатствами заслугує на якнайбільшу увагу нашої держави. Коли справа Польщі вже розвязана, то тепер черга на розвязання справи плодородної батьківщини Мазепи”.

В архівах французького міністерства закордонних справ тих часів зберігся дуже важний і цікавий документ — справоздання ґрафа д'Отрина, директора політичного відділу, де ми знаходимо проєкт „утворення з України незалежної держави, щодо якої сам імператор залишив по собі право її обсади”. Та держава, що її межі відповідають приблизно сучасним кордонам совєтської України, мала би називатись „Наполеонідою” і „мала би бути одною з найсильніших заборол проти прибільшених плянів Росії та її претенсій щодо Чорного моря і Босфору”.

31 січня 1808 року Наполеон писав до свого посла в Петербурзі: „Скажіть міністрові Романцову і цареві, що я маю намір розпочати якнайскорше похід на Індію і думаю також про розподіл Туреччини. Для цеї ціли мені потрібно 20—25 тисяч москалів, 8—10 тисяч австріяків і 30—40 тисяч французів. Нема нічого лекшого від цього походу. Я певний, що Анґлія тремтітиме зі страху перше навіть, ніж наші війська дійдуть до Евфрату”.

Але цар Олександер не поспішався давати свої війська для виконання плянів Наполеона. Російський уряд мав великі підозріння, що уряд Наполеона думає не стільки про розділ Туреччини, як про розділ самої Росії.

Вже 12 грудня 1806 року в Тульчині, на Поділлі, заарештовано двох індивідів, при яких знайшли мапи, рисунки та списи осіб французькою й італійською мовою. Цар Олександер видав наказ розслідити справу „з усією увагою та суворістю”. Судді не повинні були вагатися перед реквізиціями і перед смертними присудами. Але злочинці знаходили без сумніву чимале співчуття у слідчих суддів, бо, не вважаючи на царські укази, їх покарали досить легко: засланням до пермської ґубернії. Наступного, 1807 року, власник малого села Павличі, на Київщині, Малицький, дав перехопити у себе „проклямацію Бонапарта”. У томуж часі російський ґенеральний штаб перехопив листи до кн. Берґа через одного з наполеонівських аґентів на Україні. При кінці 1806 року один купець із чернигівщини, себто на території давньої скасованої Гетьманщини, якої память залишилася ще такою живою, прилюдно в присутности свідків оплював портрет царя. Обвинувачений, як каже рапорт, зробив це під впливом ідей. Ґенерал-губернатор України, кн. Кураків, доводив до відома, що один старий вояк, ґвардійський кирасир Гузан, одержавши наказ повернутися на службу відповів, що до Московщини не поїде, і при цьому заявив, що „коли нас пішлють на фронт проти французів, то ми будемо стріляти не в них, а в москалів, яких винищимо до останнього”. Російський рапорт передає ці слова старого вояка українською мовою. Другий „дефетист”, дідич Мочаковський, заявляє не менше красномовно: „Тішить мене, що Бонапарт руйнує Росію. Якби він був тут, то я на крилах злинув би до нього”.

Один із членів найвищого дворянства на Полтавщині, Лукасевич, підчас бенкету на свойому хуторі підносить тоаст за Бонапарта — визвольника. Тут маємо до діла зі свідомою маніфестацією, бо Лукасевич має імя, добре відоме в історії національного руху на Україні. Він належить до старшин льожі „Любов правди” у Полтаві і був приятелем великого нашого поета Котляревського, автора перелицьованої „Енеїди”. Цей епізод наробив чимало галасу. Петербург домагався вияснень і дістав відповідь, що „Лукасевич підніс цей безглуздий тост у приступі божевілля”. Полтавський ґубернатор, що давав таке поетичне пояснення, не хотів, очевидячки, роздувати справи, а може бути, що й сам належав до українських масонів, серед яких Лукасевич відгравав велику ролю.

2. лютого 1807 року російський ґенерал-ґубернатор Харківщини повідомляв, прикладаючи всякі докази, факти і дати, що селянські аґітатори, і то без сумніву українці, поширюють чутки, що „французи не зроблять нічого злого простолюддю, що скасують панщину, і що запанує тільки один імператор — Наполеон”. Рапорт додає також: „Коли на одних сільських зборах хтось звернув увагу українському аґітаторові: адже у Франції є також шляхта, то дістав відповідь: Так, у Франції є шляхта, але вона живе з урядової платні і не тримає кріпатів”.

Ці й інші факти, доходячи до відома російського уряду, чимало його турбували й бентежили, і тому 13. січня 1807 року, коли французькі війська, після Австерліцу, Ени, та Фрідлянду ввійшли до Польщі, Олександер I утворив „Комітет загальної безпеки”, якого метою було „наглядати за шпигуством і дефетизмом, а головно за французькими аґентами”. Функції цього комітету обмежувалися до території України, Литви та балтійських провінцій.

З другого періоду інтензивного зацікавлення Україною з боку Наполеона і французького уряду треба відмітити, що ще 16 листопада 1811 року, коли тільки зарисовувалася примара французько-російської війни, французький міністер закордонних справ князь де Кадор, писав баронові де Бриньон, французькому резидентові у Варшаві: „Його Величність (Наполеон) хоче мати статистичні подробиці про Волинь, Поділля й Україну, опис їх шляхів і країни, з огляду на характер мешканців, і особливо опис шляху Львів—Київ і Дубно—Київ та берегів Дніпра”. Барон Бриньон, користуючись доповіддями аґентів, яких він порозсилав по цілій Україні, відповів 18 квітня 1811 року дуже подрібно, і між іншим писав: „Населення (України) є дуже незадоволене і певно воюватиме (проти Франції) дуже неохочо”. Впродовж листопаду та грудня Бриньон вислав до Парижа подрібні доповіди своїх аґентів з Меджибожу, Острогу, Заслава, Житомира, Чуднова, Старого Константинова, Луцька, Черкас, Камянця, Ковеля, Бердичева, Херсона і Катеринослава. Сама ліста цих міст дає вже досить виразну картину тої сітки французьких аґентів, що ними була вкрита Україна.

Треба зазначити також, що книга Лезюра, про яку згадує в вище наведеному уривку Єфремів, походить не з 1813 року, але також з 1811. Бо відомі нам примірники походять вже з **другого** видання, тоді, як перше видання вийшло ще до походу Наполеона в Росію і товаришило йому в цьому поході. Треба також зазначити, що праця Лезюра перенята великою симпатією до українців. Досить навести один уривок з його книги: „Українці, пише він, більше великодушні, більше щирі, більше ввічливі, більше гостинні, більше працьовиті, як москалі. Вони представляють собою очевидний доказ вищости, що її дає громадянська свобода людям, у порівнанні з тим, що народжений в рабстві”. (стор. 225).

Він твердо переконаний, що Україна прагне до незалежности і що вона тільки чекає відповідного моменту, щоб скинути чужинецьке ярмо.

Перечитуючи в Москві книгу Лезюра, Наполеон наказав був перевести розшукування за українськими матеріялами, але внаслідок скорої евакуації Москви ці пошукування не дали бажаних вислідів.

Окрім книги Лезюра Наполеон мав зо собою й інші книги про Україну. З них треба відмітити французький переклад книги пруського старшини Карла фон Пльото „Козаки”, що вийшла в Берліні в 1811 році, та особливо книгу Вольтера „Похід Карла XII на Україну”. Підчас цілого перебування Наполеона в Москві, засвідчує один з очевидців, книга Вольтера лежала на столі в кімнаті Наполеона, що любив читати її по ночах. „Україна завжди хотіла бути вільною”, писав Вольтер у цій своїй книзі, і Наполеон, почуваючи, що удар на Москву не дав тих наслідків, яких він сподівався, вирішив звернутися з Москви на Україну, але по дорозі його спинила поразка під Малоярославцем; треба було завертати на захід, замісць іти до гостинного і спраглого на визвольника українського півдня.

А потім, як каже Єфремів, прийшли Ляйпціґ, Ватерльо, острови Ельби і св. Олени. Пляни Наполеона пішли в забуття... Але головна їх ідея жищ і житиме вічно: для зрівноваження політичних сил на Сході є необхідне утворення самостійної української сильної держави, що, наслідуючи славу традиції давньої Київської Руси та Козацької Гетьманщини, „мала би бути одним із найсильніших заборол проти прибільшених плянів Росії та її претенсій щодо Чорного моря та Босфору”.

НЕ ВІРИТИ! — ПЕРЕВІРИТИ!

(ЩО ТАКЕ ЧЕХОСЛОВАЦЬКА РЕПУБЛИКА?)

Хоч невеличкий, але важний кусник нашої землі опинився під займанщиною чехів. Тепер, коли це пишу, чехи обходять свято вибрання нового президента, Бенеша, шанують заслуги того, що уступив, Масарика, і багато „льояльних” рутенців долучують свої сервілістичні голоси до хвали своїм панам. Удають навіть, що вірять в автономію, яку чехи зобовязалися дати Закарпаттю, і якої не дали, зломивши своє слово...

З приводу цілого того гумбуґу годиться перевірити: шо з себе уявляє ота република нібито чехословацька і чи має перспективи устоятися.

Отже передусім словаки зовсім не погодилися з чеським пануванням. Вони мають за границею свій Совіт, свою Раду в Женеві. Ця Рада видає свої публікації. З них виходить, що чехи дивляться на Словакію як на кольонізаційний терен, щось як Італія на Етіопію. Бо за останні пятнацять років переселено до Словакії аж 300,000 чехів. В самій Словакії є могутня партія священика Глінки, яка осягнула велику перемогу на виборах у травні 1935 року і яка вважає словаків за окремий нарід, не за частину чеського. 13. травня 1918 р. між словаками і чехами підписано умову (по боці чехів підписав Масарик) в Пітсбурґу, яка ґарантує словакам впровадження автономії з власним парляментом і адміністрацією. Цього приречення, річ ясна, не дотримано. Навпаки, Словакію залято чеськими урдовцями і школами. Проте словацькі партії ростуть, а партія Бенеша ніяк не може всадовитися в Словакії, особливо тепер, коли він зачав недвозначно кокетувати з большевицькою Москвою.

Другою „меншістю” в Чехії є німці, яких є понад 25%. Тим не менше їх упосліджено і в шкільництві і в урядництві і в парляменті. Упосліджено далеко більше, ніж чехів колись в габсбурській монархії. І тут ворожа чехам партія Генляйна одержала на виборах розторощуючу перемогу і недвозначно симпатизує з гітлерівською Німеччиною... На партію Генляйна голосували майже 70% усіх німців в ЧСР. Зі своїми 1,249,530 голосами — це наймічніша партія в цілій Чехії.

Важною „меншістю” є й нарешті Українці, яких великодушні переможці, не питаючися заінтересованих, приділили теж до Чехії. Але 10. вересня 1919 р. в Сен Жермені підписано між аліянтами і Чехією спеціяльний догорів, в якім Чехословакія зобовязується зорганізувати „Руську Країну” на півдні Карпат, у границях, зазначених аліянтами в формі автономної провінції в границях ЧСР, причім, наскільки це годиться з єдністю ЧСР, та автономія має бути якнайширша.

Річ ясна, що чехи не виконали цього договору таксамо, як пітсбурського. Отже словаки, українці, німці, мадяри — всі вони нарікають на чехів, що чехи проти їх волі включили їх до своєї держави, нарушили дані ними врочисті зобовязання, і т. п. На загальне число 15 міліонів мешканців у Чехії є німців 23.4%, словаків 18.5%, мадярів 5.6%, українців 3.4%, жидів 1.3%, поляків 0.6%. І проти всіх тих „меншостей” — чехів лише 48%, менше половини!

Чи не абсурд говорити про чехословацький нарід? Де є той нарід? Про нарід чехословацький можна говорити так, як колись про австро-угорський нарід... А ціла та преславна держава чехословацька є зліпок, що в мініятурі дуже нагадує державу австро-угорську. І що найцікавіше, чехи навіть ту саму австро-угорську політику застосовують супроти своїх „меншостей”: і в шкільництві, і в адміністрації, і в економічній політиці (яка засуджує багаті країни, як Закарпаття, на економічне нидіння і некультуру), і в політиці військовій. До чеської армії рідко коли допускають до офіцирського корпусу нечехів. 95% офіцирів — чехи. Серед підофіцирів — 90% чехів...

Така мініятурна Австро-Угорщина, з ворожою супроти половини своїх горожан політикою, з невигідними для себе границями не може устоятися в нашім віці пробудження народів.

Українці, навіть оті „льоялісти”, добре зроблять, коли над цим призадумаються і зачнуть менше думати про те, як приподобатися панам Масарикам і Бенешам, а більше про те, як служити правдивим інтересам свого закарпатського народу, якого щастя ніяк не звязане зі щастям Чехії.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ШІКАГО, ІЛЛ. Бр. св. О. Николая, від. 106, подає до відома місцевим і позамісцевим членам, що місячні збори вібуддуться в неділю, 23. лютого, зараз по Сл. Божій, в гали церковній при Оклей і Райс вул. На ті збори просимо всіх членів прибути. Уряд буде мати велику несподіванку для членів. Приводіть кандидатів на членів до У. Н. Союза; коли не можете привести свого сусіда, то скажіть секретареві, а він сам прийде до вашого дому і ваші діти впише до тої орґанізації, що і ви самі належите, а діти будуть вам за це вдячні і будуть чванитися перед іншими дітьми, щи вони вже також належать до У. Н. Союза, там де мій тато, бо наші молоді союзовці нераз таке говорять. — Микола Гуль, предс.; Іван Дацьків, секр.

УЛАС САМЧУК

ГОРИ ГОВОРЯТЬ

Роман у 2-ох частинах.

Частина перша.

3

2.

Хто каже, що гуцул злий — гріх чинить. — Дай, Боже, і вам здоровечко, відповідає він на поздоровлення. І це щиро. Це чути з голосу, видно з очей. Але гуцул гордий і амбітний. Він гостро відчуває кожну образу й довго носить її в серці. Навіть незначна дрібниця може зробити двох гуцулів смертельними ворогами. Нераз ціле життя просудяться, знищать себе, свою родину й одна смерть всилі покласти тому край. Але все-таки гуцул не є злий. Закличе, привітає щирим словом, нагодує, напоїть. Полюбить— вірний до смерти. В біді не видасть товариша й ніколи не зрадить.

Запитайте Манівчуків і мого батька, за що вони стали смертельними ворогами, й вони вам напевно не знатимуть, що відповісти. От ворогували й усе. Ненавиділи одні одних, билися, судилися. Де Цокан, там нема Манівчука; де Манівчук, там не ступить нога Цокана. Навіть до однієї церкви не йшли.

Брати Манівчуки жили в самім Ясіню, під грунем Буковинка за двірцем. Старший із них високий, сухий, ніс сокирою, мав поле межа в межу з нашим. Це, мабуть, і сталося причиною довголітньої сварки. Але поглибив і загострив її один випадок з бутину.

Морозний, соняшний ранок. Гори очищені й сяють сріблом. Батько й ми всі три хлопці вибралися в бутин під Менчілем. Годин дві їзди. Возили на пристань до Тиси колоди. Зїздилося туди багато людей з Кевелева, Тиси, Лазещини, Стебного. Були там і всі Манівчуки.

Батько довго вагався, чи їхати йому туди на зарібки, але було це так вигідно, що рішився. І от поїхали. Який чудовий був це день. Заморожений сніг переливався міліярдами діямантових барв. Ялини, ніби з крищталю. Жаріюче червоняве сонце вінчало могутній срібний шпиль Говерлі.

Гірські дороги вузькі й ховзькі. Поволі собкаємо під гору, прямуємо до місця, де приготовлені наші колоди. Недалеко від них стоять чиїсь воли.

— Гей, чиї то бики? — гукає батько. І тут з юрби людей від ватри озвався Манівчук.

— А тобі що до них?

— Та візьми їх з дороги геть!

— Не на голові чейже стоять.

— Ади, мушу проїхати. Дерево онде моє.

— А моє по твоєму не дерево? Заберу то й проїдеш, — каже задиркувато Манівчук. Він певний себе. Їх три здорових чоловіків. Але батько не дався довго водити за ніс. Зіскочив з саней до Манівчукових волів і шмагнув по них корбачем.

— Не кивай волів! — підскакує з буком Манівчук. Голос різкий, горловий.

— То прийми їх собі з дороги, — майже спокійно перечить батько й гонить далі.

Манівчук стрибає, мов кіт, і бемц батька по голові. А бук порядний. Мить, і ми коло них. Замигали над головами буки. Хтось крикнув. З гори летять ще два Манівчуки.

Батько був дужий. Ми також хоробро й уперто змагалися. Хтось з Манівчуків хроснув старшого брата Юру по голові й тому потекла юха. Батько побачив, плигнув на колоду й високо підніс кілка над головою напасника, але ліва нога сховзнулася й попала між дві колоді. „Один Манівчук наскочив ззаду, шарпнув батька за кожух і той полетів у низ. Нога, що була між колодами, згучно в суглобі тріснула й старий болючо викрикнув. В тужж мить Павло встиг мазнути Манівчука буком по лисині. Удар був влучний і ворог клякнув у сніг. Сніг забарвився на-червоно. Батько лежав і йойкав. Ногу в коліні строщив.

Надбігли люди й решту бойців розвели. На місці бойовища лишилося двох, яких забрали на сани. Ми всі вийшли з меншими чи більшими ранами, але трималися на ногах.

Повезли батька до дому. Дорогою нога розпухла так, що не могли стягнути гачів, прийшлося розпорювати. Мати тошніла, йойкала. Юра обмив свою пику й погнав до Рахова по лікаря. Але того не було дома й наш старий два дні пролежав з переломленою ногою без лікарської опіки. Домашні „лікарі” лишень намучили й порядно йому нашкодили.

Вилікувати ногу цілком не вдалося. Лишився старий кривим до смерти. До того ще тягалися вороги пару років по судах, заробили адвокати, випорожнили свої череси, але й на тому ще не кінець.

(Далі буде)

— Пане фотоґрафе, цю мою світлину прошу побільшити.

— Як, пані добродійко?

— Очі пятьразово, голову трирaзово, устаж можуть зістатись як є.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

ПОМЕР „ЧОЛОВІК ПОГОДИ".

У пятницю помер у Гасбравк Гайтс, Ню Джерзі, Джеймс Скар, голова федерального бюра погоди в Ню Йорку, якого в звичайній мові називають „ведер мен".

Цей Скар звісний з того, що коли він починав подавати людям предсказування про погоду, наука про погоду була ще в пеленках. Скар студіював погоду, робив вічні похибки, поправляв їх, і в цей спосіб створив справжню науку, а для себе професію.

Він любив жартувати собі з себе самого. Як ґазетярі питалися його, як він почав свою карієру, він говорив: „Зовсім як ви починаєте ґазетярство: Я просто нічого не знав про ніщо".

ВОРОЖБИЦТВО Й НАУКА.

Питання погоди для людей справа великої ваги, хоч, очевидно, не для всіх однакової: для рільників вона має велику вагу, для канцелярійних робітників меншу. Де вона має велику вагу, там і людина, що предсказує погоду, має велике значіння.

У селян погоду предсказується на основі ріжних знаків на небі, як барви неба при заході, або поведінки ріжних звірят. Коли свиня несе солому, кажуть, що буде холод, коли когут піє, кажуть, буде дощ.

Предсказування бюра спирається не на такі догади, але на докладно розсліджені факти. Звичайно в них навіть нема ніяких предсказувань, бо те, що виглядає на предсказування, це властиво тільки ствердження факту.

Людині в Ню Йорку, наприклад, може здаватися, що „ведер мен" ворожить, коли він каже, що буде холод, а тимчасом „ведер мен" має телеґрафічні донесення про погоду й вітри в ріжних околицях краю й з донесень з ріжних часів він бачить, куди посувається холод чи спека, гарна погода чи дощ.

РАТУЮТЬ ГЕРОЯ ВІД ЖЕБРАЧОГО ГРОБУ.

У Ню Йорку помер оноді в 71-шім році життя відомий учитель музики й мов, Константин Кубіцкі. Згинув він, як кажуть, припадково, зачадившися світляним ґазом.

При смерти не мав ніякого маєтку. Не мав навіть настільки, щоби його було защо поховати. Прийшлося містови ховати його міським коштом, у спільнім гробі, без ніякої паради, або, як це в Америці називається, „на полі Потера". Від цього жебрачого похорону вратують його відай його ученики й учениці, склавшися на кошти похорону.

Цей Кубіцкі утік колись зпід російського режіму за свої революційні заходи проти царського уряду. Працював оперbegin шу в Парижі, де вчився музики, а потім учив в Америці французької, німецької, польської й російської мови та гри на фортепяні. Польща за котру він покинув край, ставши свобідною, не тягнула його. З усеї цілої науки не доробився навіть на похорон.

Це образ стану культури серед польської іміґрації.

ТЕЖ ПРОФЕСІЯ.

У Ню Йорку недавно проголосила свою кандидатуру до конґресу з 17-тої округи панна Мелинда Александер.

Вона бесідниця й лекторка. Займається виголошуванням відчитів. З цього вона живе. Це її звання.

Це звертає увагу на цілу професію. Бо бесідництво, чи лекторство, це в Америці ціла професія. Значить, велике число людей з того й удержується, що дає відчити. Є в Америці кількасот спеціяльних відчитових бюр, що тим тільки й займаються, що підшукують прелеґентів на ріжні оказії та оказії для прелеґентів. Можемо собі з того уявити, скільки є цих фахових прелеґентів. Це велика професія, яка грає поважну ролю в вихованню американців, головно, вже старших.

Як справа з прелеґентами стоїть у нас, відомо. У нас такої професії нема. Нема ніяких відчитових бюр, ні фахових відчитових промовців. Ми звичайно думаємо, що за промову не треба платити, себто що промову виголошується даром. Що більше, звичайно на відчитах робиться ріжні збірки, і по таку збірку приходиться й до бесідника. Тоді бесідник немовби платить за свій відчит, немовби окуплюється за право виголошувати промову.

Цікаво, котрий спосіб кращий: американський чи український? Американський спосіб дорожчий для людей: люди мусять заплатити, щоб бесідника дістати. Український дешевший. Одначе, ми бачимо, що американці вперто держаться свого способу, й на український спосіб не переходять. Видно, на їх думку американський спосіб, хоч дорожчий, кращий.

Все таки нам нема що подаватися, а треба таки власним розумом розчовпати, що ліпше.

НА ЩО ЛЮДЕЙ ЛОВЛЯТЬ?

В американських ґазетах подають тепер оголошення одної горівки. Коло фляшки змальована одна сцена з американської історії, як голяндські купці купують за пусті світильця, що коштували 24 доляри, цілий остров Мангетен.

Нині цей остров має просто неоціниму вартість. Дуже помірковані оцінки подають його вартість на 60 міліярдів долярів.

Спитаєте, при чому тут сцена закупна острова Мангетена при оголошенню горівки? Адже на те, щоби підсунути читачеви ґазети думку, що хто купує тут фляшину горівки, той купує таке неоцінене добро, як ті голяндці, що від індіянів купили остров Мангетен.

Думаєте, що ніхто на таке не зловиться? Та — якби ніхто не зловився, то не подавали би.

АМЕРИКАНЦІ ТОРГОВЦІ ГОРІВКИ НЕ ОДИНОКІ.

У Герстових ґазетах появляються тепер спомини з побуту в совєтській Росії, писані Стефаном Дзелінським.

Стефан Дзелінський це американський поляк, родом з Гартфорду, Конетикот, що нахлипавшися комунізму, вибрався в Совєтську Росію, щоби зажити в раю пролетаріяту. Його дописи заслугують на прочитання, хоч вони поміщені в Герстових ґазетах. Відомо, факти є фактами.

В однім місці Дзелінські висказує спостереження: „Сталінська кліка на один бік заводить капіталістичні методи продукції, а на другий бік вживає революційних фраз, щоби ловити необережних, сентиментальних большевиків в інших краях".

Отже історія з фляшиною горівки та закупном Мангетена повторяється не тільки в капіталістичній Америці, але й в совєтській Росії.

Дм. Словітський.

ВАРШАВА

Вкрилась димами ляцька Варшава
Славою вкрились герої;
Це лиш почалась ширша справа
Задля Ідеї святої.

Це лише перші блиски маленькі
Вкраїнського Прометея,
Це лише перші дзвони рідненькі:
Живе навіки Ідея!

ДО ВСЬОГО УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА НЮ ЙОРКУ Й ОКОЛИЦЬ!

УКРАЇНСЬКІ НАЦІОНАЛЬНІ ТОВАРИСТВА Й ОРҐАНІЗАЦІЇ НЮ ЙОРКУ Й ОКОЛИЦЬ

влаштовують

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 23-ГО ЛЮТОГО 1936 РОКУ В КУПЕР ЮНІОН ГОЛ

ПРИ 8-мій ВУЛИЦІ і 3-тій ЕВЕНІ В НЮ ЙОРКУ.

ВЕЛИКЕ ПРОТЕСТАЦІЙНЕ ВІЧЕ ПРОТИ ЗНУЩАНЬ ПОЛЬЩІ

ПОЧАТОК ТОЧНО В ГОД. 2.30 ПОПОЛУДНІ.

Віче присвячене варшавському процесові над українською молоддю, де польський „суд" в супереч навіть своїм писаним законам, виніс жорстокий і драконський присуд! На вічу реферуватимуть жахливе положення українського народу під польською займанщиною численні промовці українці й чужинці!

ВСІ НАЦІОНАЛЬНІ ОРҐАНІЗАЦІЇ МУСЯТЬ ОБОВЯЗКОВО ВЗЯТИ ОРҐАНІЗОВАНУ УЧАСТЬ У ВІЧУ! НЕ СМІЄ БУТИ АНІ ОДНОГО УКРАЇНЦЯ ЧИ УКРАЇНКИ, ЩОБ НЕ ПІШЛИ НА ЦЕЙ ВЕЛИКИЙ ПРОТЕСТ АМЕРИКАНСЬКОЇ УКРАЇНИ ПРОТИ ГНЕТУ ПОЛЯКІВ! КОМІТЕТ ВЗИВАЄ ВСІХ ДО СВІДОМОГО Й ОРҐАНІЗОВАНОГО ПРОТЕСТУ!

ЗА ЕКЗЕКУТИВУ:

Д. Галичин, голова. М-р В. Душник, рекордовий секретар.

УКРАЇНСЬКІ МАРКИ

По розвалі Австрії повстають на її трупі нові держави. Кожна новоповстала держава, розуміючи пропаґандивну вагу почтової марки, передруковує почтові австрійські марки ріжними передруками. В кожному більшому почтовому уряді залишилося в спадщині по Австрії багато марок, які поодинокі почтові правління стягають до почтових централь та їх передруковують відповідними надруками. Роблять це молоді держави: Німеччина, Австрія, Чехія, Югославія, Польща, частинно Румунія й Італія. Не остається позаду й Західня Область УНР. Одначе українські передруковані марки появляються досить пізно. Доказ, що керівні орґани в міністерстві почт чи в головному почтовому правлінні не розуміли як слід, яку величезну прислугу для пропаґанди молодої української держави може принести оцей дрібний клаптик паперу — почтова марка. Розуміли зате добре це поляки, що вже з початком грудня 1918. р. пускають в обіг польські передруковані марки — польський орел на ріжних австрійських марках. При видаванні українських передрукованих марок не було також окремих напрямних у їх видаванні. І в той спосіб повстають ріжні передруки у Львові, Коломиї та Станиславові. А все це обезцінило наші почтові марки в очах чужинців, викликало недовіря у їх видання державною владою і т. п. Правда, деяким оправданням може тут бути затяжна визвольна війна, бої за Львів, брак фахівців і т. п.

Перші українські передрукові марки народились у Львові вже в листопаді 1918. р. Видання це було доривочне. Дотепер майже нема оголошених офіціяльних даних про видання цих марок. Маємо про це тільки скупі відомости. Управитель одного почтового уряду, що ввесь був у руках українських урядовців, віднісся до тодішнього почтового правління у Львові з проханням дозволити йому передрукувати австрійські марки українським надруком. За дозволом почтового правління замовлено в ритівника Апля у Львові ручну печатку (металеву), якою й перебито ріжні австрійські марки, що їх тоді мав почтовий уряд ч. 8. Почтова печатка у восьмикутних рамцях мала напис: „Західно Укр. Нар. Республика", в середині галицький лев з короною на голові, спертий на задніх лапах, повернений вліво. Передруковано цією печаткою такі вартости австрійських курсуючих марок (у 1918 р.): 3, 5, 10 і 20-сотикові (гелерові). Надрук був чорної краски, ручний. Скількість передрукованих марок доходила до 20 тисяч штук (усіх). Точних даних про це дотепер не маємо. Ось так передруковані перші українські марки пущено в обіг щойно 20. листопада в почтовому уряді ч. 8. (у Львові). Одначе у городі Льва недовго довелося оцим маркам жити. Бо вже 22. листопада по упадку Львова цей уряд евакувався — до Ходорова (?). Кажуть, що решту цих марок продавано не лише в Ходорові; можна було їх стрінути з печаткою Стрия, Станиславова та Коломиї. Одначе певних даних — як це буває в часі воєнної завірюхи — не маємо. Оці марки слід уважати першими українськими марками на ЗУЗ. Одначе ріжні чужинні катальоґи (німецькі чи французькі) подають у сумнів правдивість цього видання, їх не катальоґують, не подають ціни, а обмежуються лише до короткої згадки, що такі марки видано у Львові. Це роблять німецькі катальоґи: Міхель, Цумштайн (Швайцарія), Зенеф, а зате французькі взагалі нічого про те не згадують. Для філятеліста-українця ці марки мають і вартість і значіння; повинні мати вартість взагалі для українців, як документ української держави.

Друге передрукове видання українських марок припадає на Коломию. Про видання цих марок маємо достовірні джерела, докази, відписи писем і т. п., що їх видав в окремій книжечці радник Черняхівський, адвокат у Коломиї, старий передвоєнний філятеліст. Він жеж був приявним при виданні цих марок. На потребу видання марок у Коломиї зложилися такі причини: брак старих австрійських марок до оплачування листів та головно часописів, повна перерва звязків з почтовим правлінням (дирекцією) у Львові. Марки ці передруковано на приказ Окружної Військової Команди в Коломиї. Пущено їх в обіг дня 12. грудня 1918. р. в почтовому уряді в Коломиї. Передруковано такі марки: 11,300 штук по 5 сотиків (на 16-сотиковій австрійській марці), 10,100 штук по 10 сотиків на 3-сотиковій вартості, 452 штуки по 10 сотиків на 6-сот. і 404 штуки по 10 сотиків на 12-сот.; разом наклад усіх перекрукованих марок дійшов до 22,256 штук. Рівночасно видруковано тоді ориґінальну вже українську поручену марку, що була рівночасно й наліпкою поручення і маркою за 30 сотиків та пізніше внаслідок підвищення почтової тарифи — за 50 сотиків; цю останню видано в Коломиї щойно в січні 1919. р., зглядно в березні 1919. р. Вартости за 30 сотиків видано в накладі 5 тисяч примірників. Ці марки були в обігу в почтових урядах на цілому Покутті, як уже в той час були українські почтові печатки в противенстві до решти почтових урядів на ЗУНР, що вживали майже ввесь час польсько-німецьких. Військова Окружна Команда заборонила рівночасно почтовому урядозі в Коломиї продавати ці марки для спекуляційних цілей у більших скількостях. Щойно в травні 1919. р. передруковано нових 500 штук марок 5-сотикових на 15 сотиків на замовлення Секретаріяту Почт у Станиславові для обмінних цілей.

Марки ці є скатальоґовані у всіх катальоґах, як офіціяльне почтове видання. Для збирачів мають вони вартість найкраще на ковертах з ориґінальною почтовою печаткою. Їхній передрук виглядає так: Курсуючі тоді австрійські марки мають вгорі надрук „Укр. Н. Р." — а вдолі нова надрукована вартість 5 і 10 сотиків, на старій, первісній (австрійській) ціні. — Друкована марка для поручених листів за 30, зглядно 50 сотиків має такий напис: збоку велика буква „П" — угорі „Укр. Н. Р." посередині „Ч..." (для порученого листа), удолі „30 сот.", зглядно „50 сот." — Яка їх продажна вартість? Перші передруки від 2—50 злотих, а поручені: за 30 сотиків около 50 злотих, друга за 50 сотиків около 5 злотих (за цінами Міхеля).

Іван Корчинський.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ВІДОЗВА ДО УКРАЇНЦІВ СТЕЙТУ КОНЕТИКАТ.

Тірер, який чинить влада Польщі над українським народом Західньої України, змушує нас, частину українського народу, котра перебуває поза межами своеї Батьківщини — піднести свій голос в обороні людських прав наших братів.

Ми свідками, як побіч тисячних могил наших героїв, виростають свіжі, нові могили. А ляцький кат тільки жде цеї хвилі, коли зможе заложити новий шнур на шиї нових наших героїв-мучеників за рідну, святу справу.

І знову запав новий присуд у Варшаві на наших нових героїв за те, що вони вірно служили ідеалові Самостійної Соборної Української Держави.

Супроти цього є нашим обовязком піднести голосний протест до культурного світа, до великих держав, і до Ліґи Націй, щоб вони, коли так дуже нтересуються чорними африканцями в Етіопії, заглянули теж і до „культурної" Польщі, й переконалися, як там по варварськи нищать тих українців, що готові життя віддати за ідею.

З тої причини екзекутива Стейтової Полтичної Орґанізації постановила скликати відпоручників всіх парохій, братств, товариств, горожанських і молодечих клюбів, відділів ОДВУ, Червоного Хреста і хорів стейту Конетикат на наради, котрі відбудуться в двох мсцевостях, а то, в неділю, 1. березня на українській галі в Савтпорт, Конн. в годині 2. пополудні, а в неділю, 8. березня на галі Українських Горожан в Гартфорд, Конн., також в год. 2.

Наші браття і сестри з рідного краю кличуть до нас: Ратуйте нас! Ми не хочемо живцем лягати в могилу! Допоможіть нам морально і матеріяльно. Будьте для нас тим, чим були заокеанські ірляндці, чехи, литовці, італійці, мадяри, а навіть ці наші вороги поляки для своїх братів в часі їхньої боротьби за визволення. Поспішіть нам безборонним оборонити себе від модерних вандалів, що хочуть нас змести з лиця нашої прадідівської землі! Не допустіть до диких знущань над українською молоддю.

Українці стейту Конетикат! Послухайте голосу і просьби Ваших заокеанських братів і сестер і присилайте своїх делеґатів на наради, на яких скажемо своє слово, як ми маємо ставитись до подій на нашій рідній землі.

Екзекутива Стейтової Політичної Орґанізації стейту Конетикат.

З РУХУ ПО ВІДДІЛАХ.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ.

В неділю, дня 26. січня братство св. Василія, від. 168 У. Н. Союза, святкувало як бувало давніми літами річницю свого існування і свого патрона. Свято відбулося в У. Н. Домі, а взяли в нім участь перший раз і члениці братства.

Присутніх привитав предсідник Гр. Дячишин, візвавши повстанням з місць віддати пошану померлим членам і членицям. Відтак секретар М. Пащин відчитав імена померлих членів і члениць. Потім засіли всі до перекуски, а секретар переповів історію братства та згадав за тих основників, що померли, або відїхали до старого краю, а зокрема згадав за живучих. Згадав за інфлюенцу в корах 1918—1920, коли то каса цілком підупала, що треба було затягати позички на розмет. Докладали тоді грошей покійні Григорій Квасниця і Іван Денис. Тоді померло багато членів. Як зачалися роботи в 1921 і 1922 році, тоді почато нову акцію за приєднання членів та наложено примусовий розмет до братства по 75 центів крім місячної вкладки по 50 центів. І так поволі каса збільшалася, а сьогодні є в ній приблизно $2,000, з чого дано $1,000 як позичку на У. Н. Дім.

Потім гром. Михайло Гаврилко, предсідник У. Д. Клюбу, побажав братству від клюбу, а по нім предсідник гром. Дячишин покликував до слова членів. Зпоміж них гром. Михайло Шнира, що прибув до Америки вже по війні, згадав у палких словах за варшавський процес і візвав присутніх зложити жертви на допомогу українським політичним вязням. Гром. Іван Цимбалістий і студент Стефан Космина пішли з капелюхами і зібрали $11.90. Братство ухвалило на своїх місячних зборах доложити з каси $8.10, то разом вислано на політичних вязнів через Обєднання $20.

За уряд братства:
Г. Дячишин, предс.;
І. Лоґуза, кас.;
М. Пащин, секр.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

МІСТО ПОЕТІВ І СЕЛЯН

Боротьба биків у супроводі поезії.

Валенсія належить до найкращих еспанських міст. Щодо величини є воно на третьому місці, бо має коло 300,000 душ населення. Перевищає Валенсію числом населення лише Мадрид, головне місто Еспанії, та Барсельона.

Сороката Валенсія попри свою красу є теж важною економічно для Еспанії. Всі еспанці люблять Валенсію і рідко можна знайти такого еспанця, що в свому житті бодай раз не був би в цьому гарному місті.

Варто, передовсім, відвідати величаву стару будівлю у Валенсії, катедру, яка відома з того, що до її дзвіниці веде 297 сходів. Чоловік змучиться, заки вийде нагору, одначе свіже повітря та чудова панорама, яка простирається з вікна вежі, дають достаточну нагороду за труди. Це багате місто. Врожайна уерта*) багата в усе. Є пшениця, кукурудза, суниці, помаранчі, цитрини — всього подостатком. Головнож урожайні рижові поля. Тут селянин має по два-три жнива річно, а часом і чотири. Система штучних каналів уможливлює рекордові жнива навіть підчас найбільшої посухи, яка тут нерідка. Еспанський селянин запопадливий та неструджений, підливає водою жаждучу ниву.

Про Валенсію можна сказати, що це місто поетів і — селян. Бо їх найчастіше зустрінете. Може що-другий мешканець цього гарного еспанського міста є поет; а що-другий — селянин. Є і такі, що займаються хліборобством, а у вільних хвилинах пишуть поезії.

Селяни це окремішня цікава верства цього міста. Вони приходять із своїх довколичних осель у чорних, просто шитих жупанах. Всі мають соломяні капелючи, а лиця їх опалені. Вони веселі, все сміються; нахмурений селянин у Валенсії це рідкість. Свої артикули продають, наче дарують. Співають за той час, заки гість розглядає товар, і жартують, коли вони подають нижчу ціну.

Скільки поетів є у Валенсії, найкраще можна пізнати при нагоді великих боїв із биками на валенсійській арені. Тут часто сто, а то й більше поетів перед боротьбою читають свої поезії, а публика їх уважно слухає та супроводить їх пісні бурливими оплесками.

Між цими численними поетами відбуваються „турніри", а нагороди бувають дуже великі. Нагородженого першою нагородою поета публика носить на руках і обсипує цвітами.

Уерта (huerata) в південній Еспанії — найближче окруження міст (городи, овочеві гаї, віллі).

ПОДЯКА.

Я, нижче підписаний, складаю щиру подяку головним урядникам нашої орґанізації за уділення допомоги з фонду запомогового в сумі $25 моїй жінці А. Союк, члениці 318 від. У. Н. Союза, котра стала нам великою помічю у часі недуґи моеї жінки. Бажаю якнайкращого успіху У. Н. Союзові.

В. Саюк.

КОНЦЕРН „УКРАЇНСЬКА ПРЕСА"

(З одноднівки „Свій до Свого").

У поляків розвинувся за останніх 25 літ видавничий пресовий концерн „Ілюстрованого Курера Цодзенного" до дійсно рекордової висоти — і недавно були ми свідками, як з нагоди свого 25-літнього ювилею цей концерн видав ювилейне число часопису з багатьома ілюстраціями на 104 сторінки великого ґазетового формату, і це число коштувало 35 сотиків. Коли би цей матеріял взяти в нормальний книжковий формат, то повсталаб книжка на 500 сторінок друку, багато ілюстрована, і ця книжка, нормально беручи, малаб коштувати найменше 10 злотих. Та концерн І. К. Ц. є встані дати це видання за 35 сотиків. Це дійсно рекорд у видавничому промислі. В нас іще далеко до таких рекордів, скаже дехто, але ми сміємо ствердити, що не так дуже далеко. Коли порівнати концерн **„Українська Преса" Івана Тиктора** з концерном М. Домбровського „Іл. Кур. Цодзенни", то прийдеться нам з гордістю ствердити, що Іван Тиктар більший рекорд у видавничому промислі осягнув, ніж Маріян Домбровський.

І. К. Ц. пішов вгору завдяки жидівським капіталам, а наш Іван Тиктор починав своє видавництво, не маючи „шустки в кишені". І. К. Ц. читали масово українці, а преси Тиктора чужинець не купив ані за одного сотика. І. К. Ц. кормив громадянство такими виданнями, як „Тайний детектив", котрим затроював душі молоді, а Іван Тиктор роздав між своїх передплатників селян поверх чверть міліона злотих у готівці за погиблу худобу. Якщо Іван Тиктор, не маючи ніяких основних капіталів, потрапив створити й утримати кілька пресових органів, видати таку монументальну „Історію України", роздати сотні тисяч злотих у готівці між своїх передплатників, то це дійсно рекорд неабиякий, тим більший, що осягнений мозольним трудом і чесним шляхом.

Скаже неодин: я все таки не розумію, в чому лежить **„тайна успіху в інтересах"** Івана Тиктора. Бо є в нас більше видавців, а ніодин не „доказав" цього, що Тиктор, котрий з нічого створив— великий видавничий концерн. Неодин з видавців починав, було, цікаво і вміло і по перших спробах падав, та не підніся вже, а тут Тиктор що року якийсь новий часопис видає, що року якась нова видавнича імпреза, і все йде, „як по маслі"...

По нашому — Іван Тиктор не є чарівником, але людиною, яка пізнала „тайни успіху в інтересах" і увірила в ті тайни.

Є це: купецький хист, здорова калькуляція, реклʼяма. Оце три талізмани чарівні, які посідає Іван Тиктор. Такі талізмани мусить мати кожний підприємець, котрий хоче „вибитися в люди".

Купецький хист полягає не лише в цьому, щоб подбати про „товар" та його якнебудь збути, але щоб цей товар був добрий, щоб він сам себе реклямував. У видавничому промислі це справа дуже складна. Бо тут не йде про те, щоб „випродукувати" хочби навіть з найкращих сирівців і найкращими машинами добрий товар; бо видавничий „товар" опріч солідних зовнішніх прикмет мусить мати духовий зміст, що відповідає вимогам літератури, мистецтва і т. п. Тут Іван Тиктор своїм хистом вмів відразу поставити справу так, немовби він уже щонайменше 50 літ був редактором-видавцем. Підобрав собі фахових співробітників і створив такий апарат, який міг справно і прецизійно свою працю виконувати. Та цього ще замало, щоб пустити машину в рух та „продукувати"... Треба заздалегідь подбати, щоб здобути собі „клієнта", відборця на свій „товар"; і тут приходить в поміч: **здорова купецька калькуляція та реклʼяма.** Тиктор, як син народу, знав душу нашого селянина; зрештою не лише селянин, але кожний з нас говорить звичайно (коли від нього жадати грошевих свідчень): а що я з того буду мати? Те саме, що вже у старинних римлян було: **DO UT DES**! Я дам, але й ти мені дай! Отже Тиктор поставив собі справу ясно: успіх буде, народ підтримає, але треба за те людям **щось дати!** Дурничкою годі жити. І так калькулював свої видання, щоб вони були якнайдешевші, та одночасно, щоб попри дешеву ціну прередплатник щось дійсно гарного чи хосенного дістав.

Коли Тиктор бачив, що даний часопис вже рентується, то він не вдоволявся тим, не казав: „Слава Богу, я вже виходжу на своє", але з надвишки доходів давав безплатні премії, чим приєднував собі щораз то нових передплатників. Народ горнувся до його видань, бо бачив, що опріч обіцяних випусків часопису є ще надпрограмові премії.

Оця здорова калькуляція купецька: „малий зиск — великий оборот", приєднувала Тикторові щораз то ширший круг читачів відборців. А зі зростом обороту Іван Тиктор не складав своїх доходів до каси, не „збивав маєтків", але творив дальші видавництва, нові часописи, бо опріч підприємця з купецьким хистом у нього ще українська душа, що відчуває потреби нації, отже він видає навіть **нерентовні часописи,** як „Наш Лемко, щоб помогти двигнути бідну Лемківщину з темряви...

„Народня Справа", один з найбільш поширених часописів, здобула собі популярність завдяки грошевим преміям за погиблі корови у передплатників. З останнього числа „Народньої Справи" бачимо, що редакція виплатила досі 300 тисяч злотих запомог у готівці. Це є факт, а не пуста хвальба. А цей факт доказує, що в Івана Тиктора є небуденний хист і розуміння успіху в інтересах. В нього не переливається з грішми; він таксамо бореться з кризою і нераз годі звести „кінці докупи" нераз доводиться добре сушити голову, де і як роздобути гроші, щоб таку велику машину утримати в руху. Чи не краще булоб тих більше як чверть міліона злотих лишити у видавництві, як роздати людям? Неодин скаже: так, а Іван Тиктор каже: ні! Бо ті премії, це його реклʼяма, а реклʼяма коштує і не треба жаліти ніколи видатків на реклʼяму.

А силу реклʼями Тиктор добре розуміє. Загал наших підприємців думає, що коли хто осягне вже таку висоту розвитку, що може існувати, то вже йому реклʼяма не потрібна. А гляньмо, що робить Тиктор. Кому, як кому, але йому хіба реклʼями вже не треба, а якщо хоче реклямувати свої видання, то має свою пресу, свої календарі, — то хіба має до себе оголошувати. А тут — його оголошення є по ріжних чужих календарах, по чужих видавництвах, — це хіба викинений гріш, бо нема села, де не булоб Тиктора преси, отже пощо ще оголошувати в таких часописах, які не дорівнуються навіть числом накладу до його видань! Так думає „неграмотна" в справах реклʼями людина, так думає, на жаль, багато наших ріжних підприємців, а Ів. Тиктор думає інакше... Він знає, що на кілька міліонів Українців у Польщі і в Америці — може і повинно бути, беручи скромно, 1 міліон таких, що можуть читати. А щоби здобути собі міліон читачів-відборців, то треба використати кожну, хочби найменчу нагоду — при якій можнаб дати людям знати, що є у Львові таке то й таке видавництво. І про це Ів. Тиктор памятає — і тому число його читачів росте...

Ось де лежить тайна успіху в інтересах концерну Ів. Тиктора. Побажатиб йому лише, щоб у своїй праці не віддавався ніколи зневірі, а прийде час, що всі ми ще доживем — дасть Бог його 25-ювилею і тоді Ів. Тиктор запрезентує нам свої здобутки, які будуть тим замітніші і тим цінніші, що осягнені власними силами.

Гр. Марусин.

Пияк стоїть при дверях і старається встромити циґаро у двері в дірку від ключа. Прохожий бачить це і питається.

— Що? ви з глуздів зсунулися, циґаром хочете відчинити двері?!

— А до чорта! — сердиться пияк — то я, видно, скурив ключі!

———o———

Крупарський оженився, мав одержати пять тисяч посагу, тимчасом тесть виплачує йому лише пятьсот. Крупарський скривився.

— Любий тестю, мушу звернути вам увагу, що бракує одного зера.

— То власне ви це зеро! — відповідає тесть.

ЯК ОДИН ЕТІОПЕЦЬ ПОШИВ У ДУРНІ ВСЮ РУМУНСЬКУ ДИПЛЬОМАТІЮ.

Наслідком якогось непорозуміння між Румунією і Грецією в 1906 році з Пірею відкликали румунського консуля Горація Александреску, людину буйної фантазії, що любив авантурничі пригоди. По дорозі додому він зазнайомився в Царгороді з перекладачем специяльної етіопської місії, яка приїхала до турецької столиці, щоби тамошньому патріярхові передати ключі якогось історичного монастиря в Етіопії.

Сьогодні тяжко сказати, хто був ініціятором цікавої дипльоматичної штучки: чи консуль Александреску чи етіопець, одначе одно певне, що штучка вдалася та що не зле відограли її. Александреску зателеґрафував до Букарешту, що з ним подорожує братанич неґуса Менеліка II., князь Ато Маріям Гайле, який хоче навязати взаємини між Румунією й Етіопією. У Букарешті не мали причини не вірити консулеві й телеґрамі. Етіопцеві приготовили святочне приняття. Екзотичний гість говорив дуже добре по французьки та грецьки, знав теж поводитися в товаристві, а загальну увагу звертав на себе своєю брокатовою одежею, гаптованою золотом і сріблом, та великим хрестом із дорогоцінними каменями, який носив на золотому ланцюгу.

Консулеві Александреску дали великі гроші, щоб міг достойно вгостити екзотичного „князя". Головно величаве було приняття в Ясах і Браїлі, по хатах місцевої аристократії, де уладили бенкети. „Неґусів братанич" узяв участь і в маневрах та просив, щоб румунський уряд згодився, щоб Етіопія прислала до Румунії сто молодих етіопців, хай би покінчили румунську військову школу.

Та в міністерстві закордонних справ скоро почали сумніватися, щоб то був справжній етіопський князь. Александреску довідався про те та порадив „князеві" покинути Румунію. Відїзд етіопця з Браїли був дійсно величавий. При відїзді етіопець подарував одній дамі з товариства, до якої хати його були запросили, свій хрест із золотим ланцюгом. На другий день ця жінка віднесла хрест до золотника, щоб його оцінив, і на превелике розчарування довідалася, що її дорогоцінні камені... фальшиві. Про дальшу долю „князя" нічого невідомо. Консуль Александреску мусів покинути дипльоматичну службу й ціла справа скоро забулася.

———o———

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Дня 7. лютого ц. р., померла в Честерськім Шпиталі по тяжкій недузі **Марія Вовк,** члениця Бр. Сош. св. Духа, від. 237 У. Н. Союза в Честер, Па. Померла в дуже молодім віці, бо мала всього 24 роки, коли розпрощалася зі світом. Похорон відбувся дня 11. лютого при великім здвизі народу. Покійна була вправді молодою дівчиною, але відомою з активности в нашім народнім житті. Вона належала до наших спортових клюбів як теж і до ОДВУ. Прибули віддати Покійній останню прислугу місцеві й позамісцеві громадяни з Филядельфії, Вільмінґтон і околиць. Домовину несли члени ОДВУ, а прощальну промову виголосив о. О. Мицик, парох укр. прав. церкви. Порівнав життя Покійної до цеї молодої квітки, що щойно зачинає розвиватись. Слухаючи тих прощальних слів, всі заливалися слізми. Хай той похорон Покійної буде для нас усіх доказом цього, що значить належати до своєї рідної орґанізації й почувати себе членом чи членицею нашої української зорґанізованої громади в Америці. Покійна належала і до інших асекураційних компаній. І що з того? Хто памятав за ню в тій останній годині? Хто випровадив її на тамтой світ з честю і виявом великої любови? Чи не свої?

Покійна була по мамі сиротою. Оставила батька, двох братів і одну сестру.

Родина щиро дякує всім тим, що віддали Покійній останню прислугу.

Земля Її пером!

Григорій Стеців, секр.

— Ти вже не пєш?

— Ні, не пю, бо потім тече мені кров з носа.

— Якраз і моя жінка така...

———o———

— Здається, жінка взяла від тебе слово, що не ходиш до коршми.

— Слово ні, але гроші.

———o———

— Вуйку, а чому у вас такий червоний ніс?

— Доля мене била, дитинко.

— Цікаво! І завжди вшмарила по носі?!

ТАРЗАН І ОГНЕННІ БОГИ. (99)

Навмисний вхід Тарзана між баалітів видався нерозважністю, але він спирався на добре розуміння диких народів. Він знав, що може вратувати Джовнса і його товаришки тільки в один спосіб, а саме, коли він зробить на їх переможців враження, що він має силу й владу.

І здивовані поганці справді дивилися на його бронзове тіло з справжнім страхом. Але Ніярх, найстарший священик, крикнув йому визов: „Хто ти такий? Що ти тут робиш?" Тарзан не розумів його, та йшов далі геройським кроком до бранців.

Тепер лейді Бет, не менше здивована, як бааліти, шепнула до Джерія: „Хто це?" „Він називається Тарзан", сказав американець. „Тарзан?" — англійська дівчина сказала здивована. „Очевидно, це й не може бути ніхто інший, тільки він. Ніхто інший не міг би так поводитися. Дивись. Чи не виглядає він на божка?"

Але Ніярх знов крикнув до Тарзана: „Стій, хто ти не був би. Ні один чоловік не сміє здержувати жертви Баала". Заява найстаршого священика розбудила в його вірних наново загорілість і тепер з юрби піднявся рев горячкового фанатизму.